

Mitä on rasismi?

Aamunavaus alakouluihin

Kesto noin 5 min

Huomenta kaikille. Olen (oma nimi) ja pidän teille aamunavauksen tänään rasismista. Rasismi on varmasti monelle sanana tuttu, mutta mitä se oikeastaan tarkoittaa?

Rasismi on ihmisten epäreilua kohtelua ihonvärin, syntyperän, perinteiden tai uskonnon perusteella. Kuka tahansa voi käyttäytyä rasistisesti, myös vahingossa, mutta se on aina väärin.

Meidän lähipiirimme määrittelee sen, minkä me näemme samanlaisena tai erilaisena. Erilaisuus voi tuntua pelottavalta, emmekä välttämättä uskalla tutustua erilaisilta näyttäviin ihmisiin. Sen vuoksi meille voi syntyä ennakkoluuloja. Ennakkoluulo tarkoittaa, että arvaamme ja oletamme asioita silloin, kun emme oikeasti tiedä. Ja kun arvaamme asioita toisesta ihmisestä, emme kohtaa häntä sellaisena kuin hän oikeasti on. Ennakkoluulojen vuoksi saatamme uskoa, että ihmiset, jotka näyttävät mielestämme erilaisilta ovat jotenkin huonompia, ja silloin saatamme käyttäytyä rasistisesti vaikkapa nimittelemällä, välttelemällä tai jättämällä jonkun ihmisen ryhmän ulkopuolelle. Kaikki meistä ovat keskenään erilaisia, mutta meillä kaikilla ihmisillä on enemmän yhdistäviä tekijöitä kuin erottavia.

Rasismien voi ajatella olevan kuin tuuli. Toisinaan siitä kuuluu kova ääni ja joskus vaimea. Silloinkin kun tuulta ei kuule, eikä näe, sen tuntee ihollaan hän, johon se osuu. Vaikka rasismi on joskus piilossa ja vaikea huomata, rasismien kohteena oleva voi tuntea sen ympärillään liikkeessaan kaupungilla, katsellessaan televisiota tai kuunnellessaan opetusta koulussa. Rasismi ympäröi meitä kaikkia ja vaikeuttaa sen kohteena olevien ihmisten elämää.

Suomi on aina ollut monikulttuurinen maa ja täällä on elänyt monenlaisia ihmisiä ja ihmisryhmiä. Saamelaiset ovat alkuperäiskansa, ja olleet täällä kauan ennen suomalaisia. Romaneja on ollut Suomessa jo 500 vuotta. Nykyäänkin Suomeen muuttaa ihmisiä kaikkialta maailmasta ja Suomesta muutetaan muihin maihin. Monella meistä Suomessa asuvista ja suomalaisista on sukujuuria maan rajojen ulkopuolelta. Osalla juuret näkyvät esimerkiksi ihonvärissä tai puhutussa kielessä. Osalla juuret eivät ole näkyvillä lainkaan. Ihmisen ulkonäön perusteella ei voi päätellä millainen hän on, mitä hän tietää, mistä hän tykkää tai edes missä hän on syntynyt.

Jokaisella on oikeus olla oma itsensä ja omalla tavallaan suomalainen. Muiden ihmisten hyväkin tarkoittavat kommentit ja kysymykset siitä ”missä oikeasti on syntynyt” voivat loukata ja aiheuttaa tunteen, ettei kuulu tänne.

Yhteiset Lapsemme

Yhteiset Lapsemme ry:n on valtakunnallinen lastenoikeusjärjestö. Yhdistyksen toiminnalla edistetään moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä torjutaan rasismia. Kaikessa toiminnassa huomion keskiössä ovat lapsen oikeudet, lasten ja nuorten osallisuus ja globaali vastuu.

Jokaisella on myös oikeus tuntea ylpeyttä juuristaan. Kaikissa kulttuureissa on hyviä ja rikastuttavia puolia, eikä yksikään ole muita parempi. Eri kulttuurit saavat myös näkyä ja kuulua, ja jokaisella on oikeus tuoda esiin omaa taustaansa, esimerkiksi pukeutumisellaan tai vaikka kuuntelemalla kotikielistä musiikkia. Jokainen ihminen on kuitenkin omanlaisensa, ja saa itse päättää, kuinka tärkeitä oman perheen kulttuurit, kielet tai uskomukset hänelle ovat.

Moni koululainen joutuu kokemaan rasismia koulussa. Rasismi aiheuttaa sen, että voi kokea, ettei ole arvokas kaveri tai ettei kuulu ryhmään tai koko Suomeen. Jos kokee koulussa huonommuutta ja häpeää, heikentää se myös oppimista ja onnellisuuden tunnetta. Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen koulunkäyntiin ja siihen, että heitä kohdellaan yhtä reilusti kuin kaikkia muitakin.

On tärkeää, että kerrot aina opettajalle tai muulle vastuussa olevalle aikuiselle, jos näet rasistista käytöstä tai kiusaamista. Se voi olla nimittelyä, väkivaltaa tai ulkopuolelle jättämistä. Se voi olla myös toisen oppilaan kotikulttuurin väheksymistä. Erityisen rohkeaa on, jos uskallat osoittaa tukea rasismien uhriksi joutuneelle. Muista myös, että et voi tietää ihmisestä mitään hänen ulkonäkönsä, puheensa tai uskontonsa perusteella, joten älä yritä arvailla, vaan mene rohkeasti tutustumaan.

Toivottavasti aamunavaus antoi sinulle pohdittavaa rasismista ja rohkeutta puuttua siihen. Jos sinulla heräsi aamunavauksesta kysymyksiä tai vaikeita tunteita, niin keskustelethan niistä opettajan, vanhemman tai muun luotettavan aikuisen kanssa. Hyvää koulupäivää kaikille.

Yhteiset Lapsemme

Yhteiset Lapsemme ry:n on valtakunnallinen lastenoikeusjärjestö. Yhdistyksen toiminnalla edistetään moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä torjutaan rasismia. Kaikessa toiminnassa huomion keskiössä ovat lapsen oikeudet, lasten ja nuorten osallisuus ja globaali vastuu.